

Jarkko Yliruka

Kuinka tunnistaa ja kohdata perheväkivaltaa kokenut nuori

Työntekijän voi olla vaikea tunnistaa perheväkivallan vaikutuksia nuoressa.

Poikki 1 -koulutus antaa valmiuksia kohdata tällainen nuori.

Perheväkivallan vaikutuksia nuoressa voi olla vaikea tunnistaa. Osa nuorista näyttää tunteensa hyvin voimakkaasti, toiset taas eivät näytä reagoivan mitenkään.

Ongelmat perheessä voivat ilmetä nuoren liian varhaisena itsenäistymisenä tai epäsosiaalisuutena. Väkivalta voi aiheuttaa nuorelle masennusta, ahdistusta ja pahimmissa tapauksissa itsemurha-ajatuksia.

Väkivallan lisäksi asian salailu ja peittely lähipiiriltä ja toisaalta kertomisen tai kertomatta jättämisen välinen puntarointi on nuoren psyykelle erittäin vahingollista. Perheväkivaltaa kokenut nuori ei useinkaan puhu van-

hemmistään ulkopuolisille eikä vie kavereitaan kotiin.

Väkivaltaisessa perheessä nuoren rooli voi olla todistaja, diplomaatti, syntipukki, kiltti ”näkömätön” lapsi tai väkivallan uhri.

Väkivalta määrittää perheen toiminnan ja perheen jäsenten välisen roolijaon. Tällaisessa tilanteessa nuori turvautuu tiettyyn rooliin selviytyäkseen itse tai suojellakseen väkivallan uhria. Pahimmissa tapauksissa nuori kokee itse olevansa syyllinen perheen sisällä tapahtuvaan väkivaltaan tai vanhemmat käyttävät nuorta henkisen väkivallan välineenä. Nuoren psyykelle jokainen väkivaltainen kokemus on uusi trauma.

Mitä nuori odottaa auttajalta?

Apua tarvitseva nuori odottaa ammattilaiselta turvallisuutta ja aitoa kiinnostusta asioihinsa. Ammattilaisten tulee olla aidosti läsnä ja kuunnella nuorta. Nuori tarvitsee aikuisel-

ta tunnustusta omasta rohkeudestaan puhua. Nuorelle pitää antaa aikaa, häntä ei saa pakottaa käsittelemään kiperiä muistoja eikä hänen tilannettaan pidä aliarvioida. Ammattilaisen tulee ottaa vastuu tilanteesta ja poistaa huoli nuoren harteilta.

Poikki 1 -koulutus tähtää myös väkivallan periytyvyyden katkaisemiseen sukupolvelta toiselle.

Minna Piispa ja **Markku Heiskanen** käsittelevät kirjassaan Usko, toivo ja hakkaus väkivallan eri selitysmalleja. Yksi selitysmalleista on sosiaalisen oppimisen malli, jonka mukaan väkivalta ongelmanratkaisumenetelmänä opitaan havainnoimalla tärkeiksi koettujen ihmisten käyttäytymistä. Väkivaltainen käyttäytymismalli omaksutaan erityisesti silloin, jos väkivallan tekijä hyötyy käyttäytymisestä.

Toisaalta uhri oppii hyväksymään häneen kohdistuneen väkivallan. Väkivaltaisessa perheessä elävä nuori voi kokea väkivallan oikeutettuna ongelmanratkaisumenetelmänä. Ammattiauttajien tehtävänä on kertoa nuorelle, että väkivallan käyttäminen vallan välineenä on väärin ja vastuu siitä on aina tekijällä.

Nuoren omaan väkivaltaiseen käyttäytymiseen on myös syytä puuttua. Ammattiauttajien tehtävänä on kertoa nuorelle väkivallan vaaroista ja samalla ohjata häntä rakentavampiin ongelmanratkaisumenetelmiin.

Väkivalta ei lopu itsestään eikä varsinkaan perheen sisällä – ainoastaan ulkopuolinen voi lopettaa väkivallan! Jatkuessaan väkivalta raastuu ja samalla kynnys väkivaltaiseen käyttäytymiseen alenee. ●

Lisätietoja Poikki 1 -koulutuksesta: www.nuortenkeskus.fi > Koulutus

Jarkko Yliruka toimi korkeakouluharjoittelijana Etelä-Suomen lääninhallituksen lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisemishankkeessa.

Koulutusta perheväkivaltaa kokeneen nuoren kohtaamiseen

Poikki 1-koulutus on osa sosiaali- ja terveysministeriön koordinoimaa valtakunnallista lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisemisen toimintaohjelmaa. Ohjelman yhtenä tavoitteena on kehittää ja ottaa käyttöön työmenetelmiä, joiden avulla lapsen tai nuoren näkemään ja kokemaan väkivaltaan voidaan puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Poikki 1 -koulutus on kehitetty Nuorten Keskuksen Nuoret ja perheväkivalta -projektissa yhteistyössä Jyväskylän kaupunkiseurakunnan erityisnuorisotyön kanssa. Vuoden 2004 alusta projekti siirtyi Helsinkiin, jossa yhteistyötä tehdään Helsingin seurakuntayhtymän erityisnuorisotyökeskus Snellun kanssa.

Koulutuksessa käsitellään perheväkivaltaa nuoren näkökulmasta, miksi ja miten väkivalta traumatisoi nuorta ja miten se vaikuttaa nuorten ajatuksiin, tunteisiin ja elämään. Lisäksi koulutuksessa käsitellään nuorten ja ammattiauttajien vuorovaikutusta ja ammattiauttajien välistä yhteistyötä.